

Analiza obrazovne strukture stanovništva za opštine Tutin, Sjenica, Nova Varoš, Priboj, Prijepolje i Raška

Obrazovna struktura stanovništva predstavlja ključni indikator socio-ekonomskog razvoja i potencijala zajednice. Ova analiza obuhvata opštine Tutin, Sjenica, Nova Varoš, Priboj, Prijepolje i Raška, pružajući komparativni uvid u trenutne obrazovne karakteristike stanovništva. Kroz poređenje ključnih obrazovnih kategorija, rodni razlika i udela visokoobrazovanih stanovnika, cilj je identifikovati zajedničke trendove, specifične izazove i prilike za unapređenje obrazovnih politika.

Svi udeli i procenti se u ovoj analizi odnose na ukupan broj stanovnika starijih od 15 godina, jer je tako dato u osnovnom dokumentu sa podacima o obrazovnoj strukturi stanovnika: [3_stanovnistvo-staro-15-i-vise-godina-prema-skolskoj-spremi-i-polu.xlsx](#) koji je dostupan na internet prezentaciji Republičkog zavoda za statistiku, na stanici: <https://popis2022.stat.gov.rs/sr-Latn/popisni-podaci-eksel-tabele/>

I Analiza obrazovne strukture stanovništva opštine Tutin

Analiza obrazovne strukture stanovništva je ključan alat za razumevanje demografskih i socio-ekonomskih izazova i potencijala zajednice. Kroz ovu analizu za opštinu Tutin, pruža se uvid u trenutnu obrazovnu strukturu stanovništva, identifikuju se rodne razlike i analiziraju trendovi koji mogu uticati na lokalni razvoj. Ova analiza uključuje ukupnu obrazovnu strukturu, rodne razlike, udeo višeg i visokog obrazovanja, i preporuke za unapređenje javnih politika.

Tabela 1: Obrazovna struktura stanovništva Tutina i udeli obrazovnih kategorija

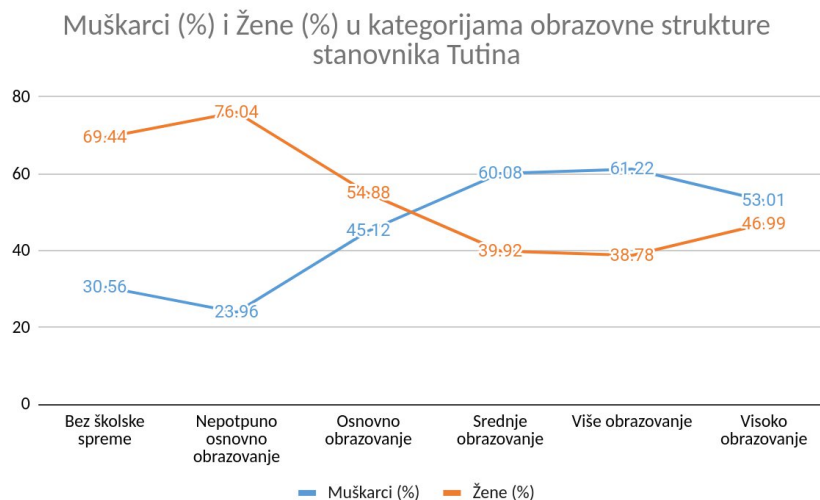
Obrazovna kategorija	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom broju (%)
Ukupno	25.284	100,00
Bez školske spreme	576	2,28
Nepotpuno osnovno obrazovanje	1.452	5,74
Osnovno obrazovanje	8.667	34,27
Srednje obrazovanje	11.647	46,05
Više obrazovanje	477	1,89
Visoko obrazovanje	2.138	8,46

Komentari na tabelu 1

- **Dominacija srednjeg obrazovanja:** Najveći deo stanovništva (46,05%) ima završeno srednje obrazovanje, što predstavlja dominantan obrazovni nivo u opštini.
- **Veliki udeo osnovnog obrazovanja:** Stanovnici sa završenim osnovnim obrazovanjem čine 34,27% populacije, što ukazuje na ograničene mogućnosti za dalje školovanje u nekim delovima opštine.
- **Nizak nivo visokog obrazovanja:** Samo 8,46% stanovništva ima visoko obrazovanje, što je znatno ispod nacionalnog proseka i ukazuje na izazove u razvoju ljudskog kapitala.
- **Problem niskog obrazovanja:** Udeo stanovnika bez školske spreme (2,28%) i sa nepotpunim osnovnim obrazovanjem (5,74%) je relativno visok i predstavlja izazov za lokalni razvoj.

Tabela 2: Udeo muškaraca i žena u okviru svake obrazovne kategorije

Obrazovna kategorija	Ukupno	Muškarci (%)	Žene (%)
Bez školske spreme	576	30,56	69,44
Nepotpuno osnovno obrazovanje	1.452	23,96	76,04
Osnovno obrazovanje	8.667	45,12	54,88
Srednje obrazovanje	11.647	60,08	39,92
Više obrazovanje	477	61,22	38,78
Visoko obrazovanje	2.138	53,01	46,99

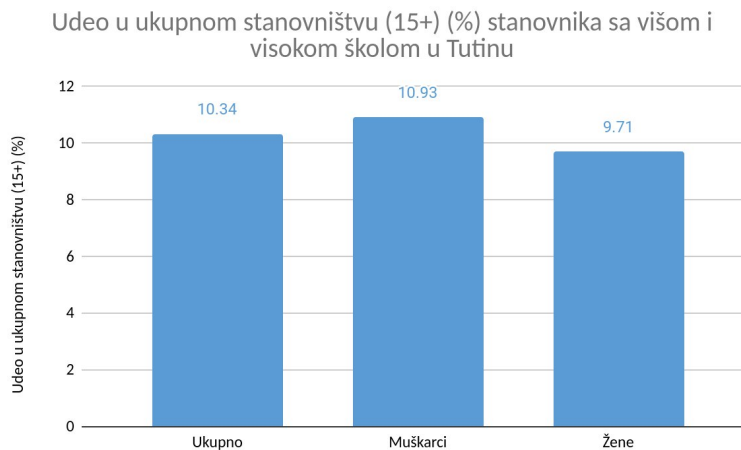

Komentari na tabelu 2

- **Rodne razlike u nižim obrazovnim kategorijama:** Žene su značajno zastupljenije u kategorijama bez školske spreme (69,44%) i nepotpunog osnovnog obrazovanja (76,04%), što ukazuje na ograničenja u pristupu obrazovanju za starije generacije žena.
- **Muška dominacija u srednjem obrazovanju:** Veći procenat muškaraca sa srednjim obrazovanjem (60,08%) može biti povezan sa zanatskim i tehničkim zanimanjima.
- **Balans u visokom obrazovanju:** Visoko obrazovanje pokazuje relativno ujednačen udeo između muškaraca (53,01%) i žena (46,99%), što ukazuje na pozitivne obrazovne trendove za mlađe generacije.

Tabela 3: Udeo stanovnika sa višim i visokim obrazovanjem u populaciji starijoj od 15 godina

Obrazovna kategorija	Ukupno	Muškarci	Žene
Više i visoko obrazovanje	2.615	1.425	1.190
Ukupan broj stanovnika (15+)	25.284	13.031	12.253
Udeo u ukupnom stanovništvu (15+) (%)	10,34	10,93	9,71

Komentari na tabelu 3

- **Nizak udeo visokoobrazovanih:** Stanovništvo sa višim i visokim obrazovanjem čini samo 10,34% populacije starije od 15 godina, što ukazuje na značajan prostor za unapređenje obrazovnog nivoa.
- **Blaga dominacija muškaraca:** Muškarci imaju nešto veći udeo u višem i visokom obrazovanju (10,93%) u poređenju sa ženama (9,71%).

Zaključci

- **Nedostatak visokog obrazovanja:** Udeo visokoobrazovanih stanovnika je nizak (8,46%), što ograničava razvoj lokalne ekonomije i društva.
- **Dominacija osnovnog i srednjeg obrazovanja:** Više od 80% stanovništva ima završeno osnovno ili srednje obrazovanje, što pruža dobru osnovu za usavršavanje, ali ukazuje na potrebu za dodatnim obrazovanjem.
- **Rodne razlike:** Žene su dominantne u nižim obrazovnim kategorijama, dok muškarci prednjače u srednjem i višem obrazovanju.

Preporuke za unapređenje javnih politika

- **Podrška visokom obrazovanju:** Kreirati programe stipendiranja i promocije visokog obrazovanja kako bi se povećao udeo visokoobrazovanih stanovnika, posebno među ženama.
- **Unapređenje osnovnog obrazovanja:** Pružiti dodatnu podršku učenicima iz marginalizovanih grupa kako bi se smanjio udeo stanovnika sa samo osnovnim obrazovanjem.
- **Obrazovanje odraslih:** Implementirati programe za dodatno obrazovanje starijih generacija, posebno žena, kako bi se unapredile njihove kvalifikacije.
- **Razvoj lokalne ekonomije:** Povezati obrazovne politike sa lokalnim privrednim potrebama, uz fokus na razvoj tehničkih i zanatskih zanimanja.
- **Promocija doživotnog učenja:** Uvesti programe za profesionalnu obuku i sertifikaciju, posebno u oblastima koje podržavaju lokalni ekonomski razvoj.

Ova analiza ukazuje na ključne izazove i prilike za razvoj obrazovnog sistema u Tutinu, pružajući osnovu za ciljane mere unapređenja javnih politika i razvoja ljudskog kapitala.

II Analiza obrazovne strukture stanovništva opštine Sjenica

Obrazovna struktura stanovništva je od ključne važnosti za razumevanje socio-ekonomskog potencijala lokalne zajednice. Ova analiza pruža uvid u obrazovne karakteristike stanovništva Sjenice, uključujući ukupnu obrazovnu strukturu, rodne razlike i udeo višeg i visokog obrazovanja. Cilj je identifikovati ključne izazove i mogućnosti za unapređenje obrazovnih politika i lokalnog razvoja.

Tabela 1: Obrazovna struktura stanovništva Sjenice i udeli obrazovnih kategorija

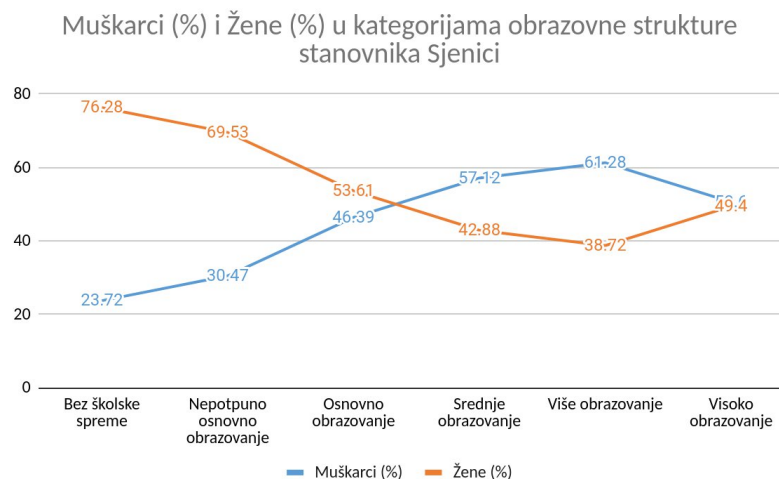
Obrazovna kategorija	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom broju (%)
Ukupno	19.303	100,00
Bez školske spreme	468	2,42
Nepotpuno osnovno obrazovanje	1.519	7,87
Osnovno obrazovanje	5.560	28,80
Srednje obrazovanje	9.141	47,37
Više obrazovanje	563	2,92
Visoko obrazovanje	1.994	10,33

Komentari na tabelu 1

- **Dominacija srednjeg obrazovanja:** Najveći deo stanovništva ima završeno srednje obrazovanje (47,37%), što je uobičajeno za mnoge sredine sa dominantno ruralnim karakterom.
- **Veliki udeo osnovnog obrazovanja:** Skoro 28,80% stanovništva ima završeno osnovno obrazovanje, što ukazuje na izazove u nastavku obrazovanja.
- **Nizak nivo visokog obrazovanja:** Udeo stanovnika sa visokom školom i fakultetom je samo 10,33%, što ukazuje na potrebu za daljim ulaganjem u visoko obrazovanje.
- **Problem nepismenosti i niskog obrazovanja:** Stanovništvo bez školske spreme i sa nepotpunim osnovnim obrazovanjem čini skoro 10,29% populacije, što može otežati društvenu i ekonomsku inkluziju.

Tabela 2: Udeo muškaraca i žena u okviru svake obrazovne kategorije

Obrazovna kategorija	Ukupno	Muškarci (%)	Žene (%)
Bez školske spreme	468	23,72	76,28
Nepotpuno osnovno obrazovanje	1.519	30,47	69,53
Osnovno obrazovanje	5.560	46,39	53,61
Srednje obrazovanje	9.141	57,12	42,88
Više obrazovanje	563	61,28	38,72
Visoko obrazovanje	1.994	50,60	49,40

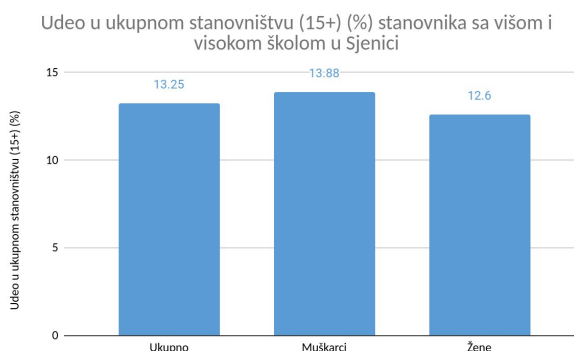

Komentari na tabelu 2

- Rodne razlike u nižim obrazovnim kategorijama:** Žene su nadzastupljene u kategorijama bez školske spreme (76,28%) i nepotpunog osnovnog obrazovanja (69,53%), što ukazuje na prepreke u obrazovanju za starije generacije žena.
- Muška dominacija u srednjem obrazovanju:** Veći procenat muškaraca ima završeno srednje obrazovanje (57,12%), što je često povezano sa tehničkim i zanatskim zanimanjima.
- Balans u visokom obrazovanju:** Visoko obrazovanje pokazuje relativno ujednačen udeo između muškaraca (50,60%) i žena (49,40%), što ukazuje na pozitivne obrazovne trendove kod mlađih generacija.

Tabela 3: Udeo stanovnika sa višim i visokim obrazovanjem u populaciji starijoj od 15 godina

Obrazovna kategorija	Ukupno	Muškarci	Žene
Više i visoko obrazovanje	2.557	1.354	1.203
Ukupan broj stanovnika (15+)	19.303	9.754	9.549
Udeo u ukupnom stanovništvu (15+) (%)	13,25	13,88	12,60

Komentari na tabelu 3

- Nizak udeo visokoobrazovanih:** Stanovništvo sa višim i visokim obrazovanjem čini samo 13,25% populacije starije od 15 godina, što ukazuje na potrebu za unapređenjem obrazovnog sistema.

1. **Blaga dominacija muškaraca:** Muškarci imaju nešto veći udeo u višem i visokom obrazovanju (13,88%) u odnosu na žene (12,60%).

Zaključci

1. **Srednje obrazovanje kao dominantna kategorija:** Srednje obrazovanje čini najveći udeo, ali postoji značajan prostor za unapređenje u višem i visokom obrazovanju.
1. **Izazovi u nižim obrazovnim kategorijama:** Skoro 10% populacije ima nepotpuno osnovno obrazovanje ili nema školsku spremu, što može negativno uticati na zapošljivost i društvenu inkluziju.
1. **Rodne razlike:** Žene su nadzastupljene u nižim obrazovnim kategorijama, dok su muškarci zastupljeniji u srednjem obrazovanju.

Preporuke za unapređenje javnih politika

1. **Podrška visokom obrazovanju:** Uvesti programe stipendiranja za mlade, uz promociju visokog obrazovanja i stručnih zanimanja.
1. **Smanjenje rodnih razlika:** Implementirati obrazovne programe za žene starijih generacija kako bi se smanjila njihova nepismenost i unapredile kvalifikacije.
1. **Obrazovanje odraslih:** Uvesti dodatne obrazovne programe za odrasle sa osnovnim ili nižim obrazovanjem.
1. **Unapređenje osnovnog obrazovanja:** Povećati dostupnost i kvalitet osnovnog obrazovanja, posebno u ruralnim delovima opštine.
1. **Povezivanje obrazovanja i privrede:** Razviti obrazovne programe koji su usklađeni sa potrebama lokalnog tržišta rada, uz fokus na tehnička i zanatska zanimanja.

Ova analiza naglašava ključne izazove i prilike za unapređenje obrazovne strukture Sjenice, pružajući osnovu za donošenje ciljanih javnih politika i razvoj ljudskog kapitala.

III Analiza obrazovne strukture stanovništva opštine Nova Varoš

Uvod

Analiza obrazovne strukture stanovništva pruža uvid u nivo obrazovanja zajednice i njene kapacitete za socio-ekonomski razvoj. Ova analiza fokusira se na strukturu stanovništva opštine Nova Varoš, uključujući ukupnu obrazovnu strukturu, rodne razlike i udeo višeg i visokog obrazovanja. Rezultati će poslužiti za identifikaciju ključnih izazova i predloga za unapređenje obrazovnih politika.

Tabela 1: Obrazovna struktura stanovništva Nove Varoši i udeli obrazovnih kategorija

Obrazovna kategorija	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom broju (%)
Ukupno	12.094	100,00
Bez školske sprema	159	1,31
Nepotpuno osnovno obrazovanje	1.068	8,83
Osnovno obrazovanje	2.699	22,32
Srednje obrazovanje	6.388	52,83
Više obrazovanje	643	5,32
Visoko obrazovanje	1.125	9,30

Komentari na tabelu 1

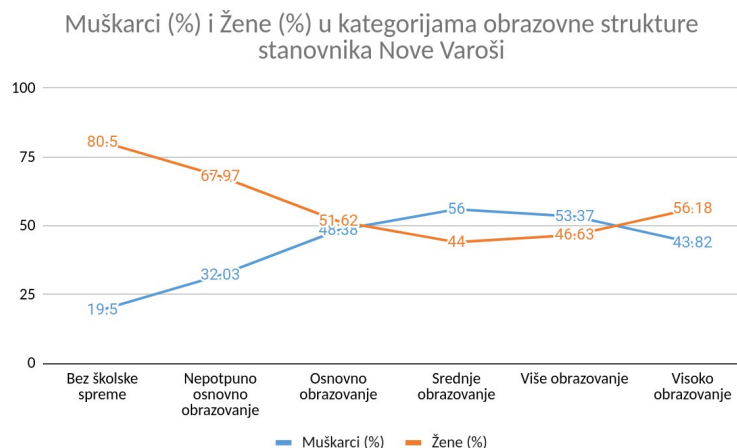
- **Dominacija srednjeg obrazovanja:** Više od polovine stanovništva (52,83%) ima završeno srednje obrazovanje, što predstavlja stabilnu osnovu za lokalni razvoj.
- **Udeo osnovnog obrazovanja:** Gotovo 22,32% stanovništva ima završeno osnovno obrazovanje, što ukazuje na prostor za unapređenje obrazovnog sistema.
- **Relativno nizak nivo visokog obrazovanja:** Samo 9,30% stanovništva ima visoko obrazovanje, što može ograničiti lokalne ekonomske i društvene mogućnosti.
- **Problem niskog obrazovanja:** Udeo stanovnika bez školske sprema (1,31%) i sa nepotpunim osnovnim obrazovanjem (8,83%) ukazuje na potrebu za dodatnim obrazovnim programima.

Tabela 2: Udeo muškaraca i žena u okviru svake obrazovne kategorije

Obrazovna kategorija	Ukupno	Muškarci (%)	Žene (%)
Bez školske sprema	159	19,50	80,50
Nepotpuno osnovno obrazovanje	1.068	32,03	67,97
Osnovno obrazovanje	2.699	48,38	51,62
Srednje obrazovanje	6.388	56,00	44,00
Više obrazovanje	643	53,37	46,63

Visoko obrazovanje	1.125	43,82	56,18
---------------------------	-------	-------	-------

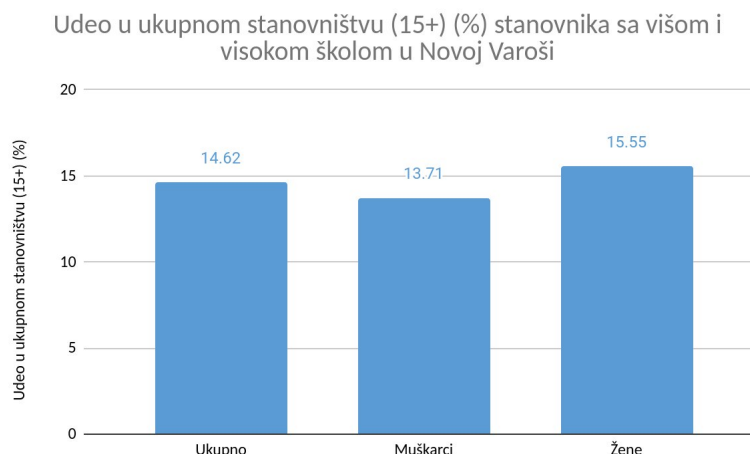

Komentari na tabelu 2

- **Rodne razlike u nižem obrazovanju:** Žene su značajno zastupljenije u kategorijama bez školske spreme (80,50%) i nepotpunog osnovnog obrazovanja (67,97%), što ukazuje na izazove sa kojima su se suočavale starije generacije žena.
- **Dominacija muškaraca u srednjem obrazovanju:** Viši udeo muškaraca u kategoriji srednjeg obrazovanja (56,00%) može biti povezan sa zanatskim i tehničkim zanimanjima.
- **Blaga dominacija žena u visokom obrazovanju:** Žene su zastupljenije u visokom obrazovanju (56,18%), što ukazuje na pozitivne promene u obrazovnim trendovima za mlađe generacije.

Tabela 3: Udeo stanovnika sa višim i visokim obrazovanjem u populaciji starijoj od 15 godina

Obrazovna kategorija	Ukupno	Muškarci	Žene
Više i visoko obrazovanje	1.768	836	932
Ukupan broj stanovnika (15+)	12.094	6.100	5.994
Udeo u ukupnom stanovništvu (15+) (%)	14,62	13,71	15,55

Komentari na tabelu 3

- **Udeo visokoobrazovanih:** Stanovništvo sa višim i visokim obrazovanjem čini 14,62% populacije starije od 15 godina, što ukazuje na potrebu za povećanjem broja visokoobrazovanih stanovnika.
- **Veći udeo žena:** Žene imaju nešto veći udeo u višem i visokom obrazovanju (15,55%) u odnosu na muškarce (13,71%), što ukazuje na napredak u obrazovnim dostignućima žena.

Zaključci

- **Dominacija srednjeg obrazovanja:** Najveći deo populacije ima završeno srednje obrazovanje (52,83%), što pruža solidnu osnovu za zapošljavanje, ali ukazuje na potrebu za povećanjem viših kvalifikacija.
- **Nizak nivo visokog obrazovanja:** Samo 9,30% stanovništva ima visoko obrazovanje, što ukazuje na potrebu za unapređenjem visokog obrazovanja i stvaranjem većih mogućnosti za studiranje.
- **Rodne razlike:** Žene su dominantne u nižim obrazovnim kategorijama, dok blago prednjače u visokom obrazovanju, što ukazuje na poboljšanje pristupa obrazovanju za mlađe generacije žena.

Preporuke za unapređenje javnih politika

- **Unapređenje visokog obrazovanja:** Uvesti programe stipendiranja i promocije visokog obrazovanja, posebno u oblastima tehničkih i prirodnih nauka.
- **Obrazovanje odraslih:** Implementirati programe dodatnog obrazovanja za starije generacije, posebno za žene sa nižim obrazovnim nivoima.
- **Povezivanje obrazovanja i lokalne privrede:** Razviti programe obuke i sertifikacije u skladu sa potrebama lokalne ekonomije, sa fokusom na zanate i uslužne delatnosti.
- **Podrška osnovnom obrazovanju:** Povećati kvalitet i dostupnost osnovnog obrazovanja, posebno u ruralnim delovima opštine.
- **Promocija doživotnog učenja:** Uvesti programe za kontinuirano obrazovanje i usavršavanje, kako bi se povećala radna i društvena uključenost svih generacija.

Ova analiza ukazuje na ključne izazove i prilike za unapređenje obrazovne strukture Nove Varoši, pružajući osnovu za strateške intervencije u obrazovnim i javnim politikama.

IV Analiza obrazovne strukture stanovništva opštine Prijepolje

Obrazovna struktura stanovništva predstavlja ključan pokazatelj socio-ekonomskog potencijala zajednice i nivoa razvoja ljudskih resursa. U ovoj analizi se razmatraju obrazovni nivoi stanovništva opštine Prijepolje, rodne razlike u obrazovnoj strukturi, te udeo višeg i visokog obrazovanja. Cilj analize je identifikacija izazova i potencijala za unapređenje obrazovnih i javnih politika.

Tabela 1: Obrazovna struktura stanovništva Prijepolja i udeli obrazovnih kategorija

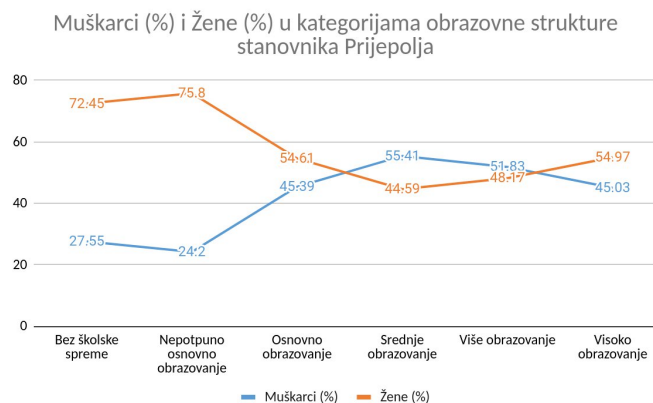
Obrazovna kategorija	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom broju (%)
Ukupno	27.149	100,00
Bez školske spreme	323	1,19
Nepotpuno osnovno obrazovanje	1.645	6,06
Osnovno obrazovanje	5.900	21,73
Srednje obrazovanje	15.367	56,61
Više obrazovanje	1.260	4,64
Visoko obrazovanje	2.556	9,41

Komentari na tabelu 1

- **Dominacija srednjeg obrazovanja:** Najveći deo stanovništva ima završeno srednje obrazovanje (56,61%), što pruža solidnu osnovu za lokalni razvoj.
- **Nizak nivo visokog obrazovanja:** Samo 9,41% stanovništva ima visoko obrazovanje, što ukazuje na potrebu za većim ulaganjem u visok obrazovni nivo.
- **Značajan udeo osnovnog obrazovanja:** Stanovnici sa završenim osnovnim obrazovanjem čine 21,73% populacije, što ukazuje na potrebu za podsticanjem nastavka obrazovanja.
- **Problem niskog obrazovanja:** Udeo stanovnika bez školske spreme (1,19%) i sa nepotpunim osnovnim obrazovanjem (6,06%) predstavlja izazov za povećanje radne i društvene inkluzije.

Tabela 2: Udeo muškaraca i žena u okviru svake obrazovne kategorije

Obrazovna kategorija	Ukupno	Muškarci (%)	Žene (%)
Bez školske spreme	323	27,55	72,45
Nepotpuno osnovno obrazovanje	1.645	24,20	75,80
Osnovno obrazovanje	5.900	45,39	54,61
Srednje obrazovanje	15.367	55,41	44,59
Više obrazovanje	1.260	51,83	48,17
Visoko obrazovanje	2.556	45,03	54,97

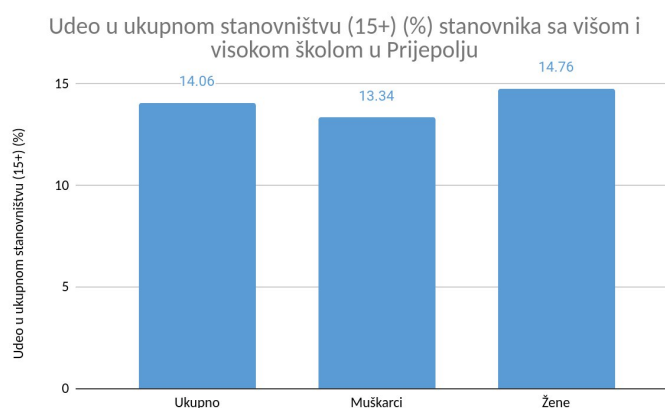

Komentari na tabelu 2

- **Rodne razlike u nižim obrazovnim kategorijama:** Žene su dominantne u kategorijama bez školske spreme (72,45%) i nepotpunog osnovnog obrazovanja (75,80%), što ukazuje na obrazovne izazove starijih generacija žena.
- **Muška dominacija u srednjem obrazovanju:** Viši udeo muškaraca u srednjem obrazovanju (55,41%) može biti povezan sa tehničkim i zanatskim zanimanjima.
- **Blaga prednost žena u visokom obrazovanju:** U kategoriji visokog obrazovanja žene su zastupljenije (54,97%) u odnosu na muškarce (45,03%), što ukazuje na pozitivne obrazovne trendove među mlađim generacijama.

Tabela 3: Udeo stanovnika sa višim i visokim obrazovanjem u populaciji starijoj od 15 godina

Obrazovna kategorija	Ukupno	Muškarci	Žene
Više i visoko obrazovanje	3.816	1.804	2.012
Ukupan broj stanovnika (15+)	27.149	13.525	13.624
Udeo u ukupnom stanovništvu (15+) (%)	14,06	13,34	14,76

Komentari na tabelu 3

- **Relativno nizak udeo visokoobrazovanih:** Stanovništvo sa višim i visokim obrazovanjem čini 14,06% populacije starije od 15 godina, što ukazuje na potrebu za unapređenjem obrazovnog sistema.

- **Veći udeo žena:** Žene čine 14,76% visokoobrazovanih u ukupnom broju žena, dok je udeo muškaraca 13,34%, što ukazuje na napredak u obrazovanju žena.

Zaključci

- **Srednje obrazovanje kao dominantna kategorija:** Srednje obrazovanje dominira obrazovnom strukturom stanovništva, što pruža dobar temelj za radnu snagu, ali ograničava dalji razvoj visoko kvalifikovanih resursa.
- **Izazovi u osnovnom obrazovanju:** Značajan deo populacije ima samo osnovno obrazovanje (21,73%), što može uticati na kvalifikacije radne snage.
- **Rodne razlike:** Žene su dominantne u nižim obrazovnim kategorijama, ali blago prednjače u visokom obrazovanju, što ukazuje na napredak u obrazovanju mlađih generacija.

Preporuke za unapređenje javnih politika

- **Unapređenje visokog obrazovanja:** Uvesti programe stipendiranja i promocije visokog obrazovanja, uz fokus na tehničke i prirodne nauke.
- **Obrazovanje odraslih:** Implementirati programe za dodatno obrazovanje i kvalifikaciju odraslih, posebno žena iz starijih generacija.
- **Podrška osnovnom obrazovanju:** Povećati kvalitet i pristup osnovnom obrazovanju kako bi se smanjio udeo stanovništva sa samo osnovnim obrazovanjem.
- **Povezivanje obrazovanja i lokalne privrede:** Razviti obrazovne programe usklađene sa potrebama lokalnog tržišta rada, uz fokus na zanatske i tehničke obuke.
- **Promocija doživotnog učenja:** Kreirati programe za kontinuirano obrazovanje i usavršavanje kako bi se povećala radna i društvena uključenost svih generacija.

Ova analiza ističe ključne izazove i prilike za unapređenje obrazovne strukture Prijepolja, pružajući osnovu za donošenje strateških mera u obrazovnim i razvojnim politikama.

V Analiza obrazovne strukture stanovništva opštine Priboj

Obrazovna struktura stanovništva je ključan faktor koji određuje socio-ekonomski potencijal lokalne zajednice. U ovoj analizi se razmatraju obrazovni nivoi stanovništva opštine Priboj, rodne razlike u obrazovanju i udeo višeg i visokog obrazovanja. Rezultati ove analize omogućavaju identifikaciju izazova i prilika za unapređenje lokalnih obrazovnih i razvojnih politika.

Tabela 1: Obrazovna struktura stanovništva Priboja i udeli obrazovnih kategorija

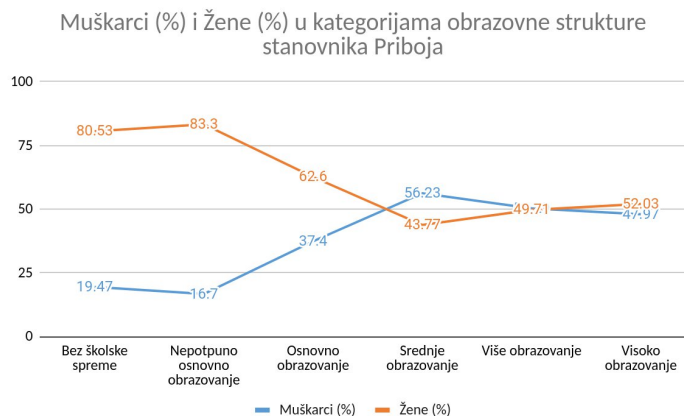
Obrazovna kategorija	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom broju (%)
Ukupno	20.940	100,00
Bez školske spreme	190	0,91
Nepotpuno osnovno obrazovanje	1.024	4,89
Osnovno obrazovanje	3.705	17,70
Srednje obrazovanje	12.842	61,33
Više obrazovanje	1.030	4,92
Visoko obrazovanje	2.103	10,04

Komentari na tabelu 1

- **Dominacija srednjeg obrazovanja:** Više od 60% stanovništva ima završeno srednje obrazovanje, što je karakteristično za industrijski razvijene opštine.
- **Udeo osnovnog obrazovanja:** Stanovnici sa osnovnim obrazovanjem čine 17,70% populacije, što ukazuje na potrebu za povećanjem kvalifikacija među delom populacije.
- **Relativno nizak nivo visokog obrazovanja:** Samo 10,04% stanovništva ima visoko obrazovanje, što ukazuje na prostor za unapređenje u ovom segmentu.
- **Problem niskog obrazovanja:** Udeo stanovnika bez školske spreme (0,91%) i sa nepotpunim osnovnim obrazovanjem (4,89%) ukazuje na potrebu za dodatnim obrazovnim programima.

Tabela 2: Udeo muškaraca i žena u okviru svake obrazovne kategorije

Obrazovna kategorija	Ukupno	Muškarci (%)	Žene (%)
Bez školske spreme	190	19,47	80,53
Nepotpuno osnovno obrazovanje	1.024	16,70	83,30
Osnovno obrazovanje	3.705	37,40	62,60
Srednje obrazovanje	12.842	56,23	43,77
Više obrazovanje	1.030	50,29	49,71
Visoko obrazovanje	2.103	47,97	52,03

Komentari na tabelu 2

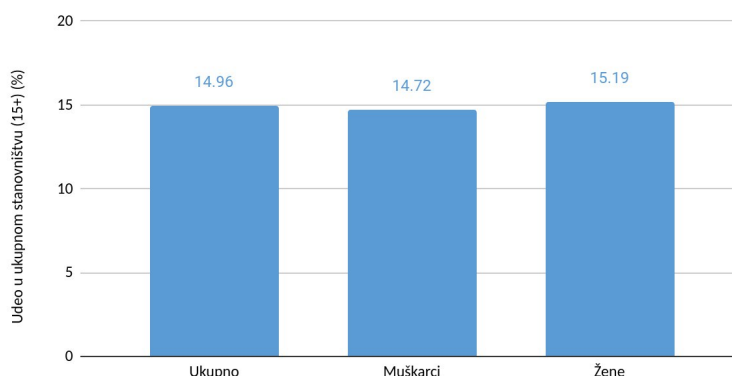
- **Rodne razlike u nižem obrazovanju:** Žene su dominantne u kategorijama bez školske spreme (80,53%) i nepotpunog osnovnog obrazovanja (83,30%), što odražava izazove sa kojima su se suočavale starije generacije žena.
- **Muška dominacija u srednjem obrazovanju:** Veći procenat muškaraca ima završeno srednje obrazovanje (56,23%), što može biti povezano sa industrijskim i tehničkim zanimanjima.
- **Relativna ravnoteža u višem i visokom obrazovanju:** Muškarci i žene su gotovo ravnopravno zastupljeni u višem i visokom obrazovanju, sa blagom prednošću žena u visokom obrazovanju (52,03%).

Tabela 3: Udeo stanovnika sa višim i visokim obrazovanjem u populaciji starijoj od 15 godina

Obrazovna kategorija	Ukupno	Muškarci	Žene
Više i visoko obrazovanje	3.133	1.527	1.606
Ukupan broj stanovnika (15+)	20.940	10.369	10.571
Udeo u ukupnom stanovništvu (15+) (%)	14,96	14,72	15,19

Udeo u ukupnom stanovništvu (15+) (%) stanovnika sa višom i visokom školom u Priboju

Komentari na tabelu 3

- **Relativno nizak udeo visokoobrazovanih:** Stanovništvo sa višim i visokim obrazovanjem čini 14,96% populacije starije od 15 godina, što ukazuje na prostor za povećanje učešća visokoobrazovanih u lokalnom razvoju.
- **Blaga prednost žena:** Žene čine 15,19% visokoobrazovanih u ukupnom broju žena, dok je udeo muškaraca 14,72%, što ukazuje na napredak u obrazovanju žena.

Zaključci

- **Srednje obrazovanje kao osnovni nivo:** Srednje obrazovanje dominira obrazovnom strukturom stanovništva Priboja, što je dobra osnova za zapošljavanje, ali ograničava dalji razvoj visokokvalifikovanog kadra.
- **Izazovi u osnovnom obrazovanju:** Više od 17% populacije ima samo osnovno obrazovanje, što može uticati na kvalifikacije radne snage i zapošljivost.
- **Rodne razlike:** Žene su dominantne u nižim obrazovnim kategorijama, ali prednjače u visokom obrazovanju, što ukazuje na pozitivne promene među mlađim generacijama.

Preporuke za unapređenje javnih politika

- **Unapređenje visokog obrazovanja:** Uvesti programe stipendiranja i promocije visokog obrazovanja, uz fokus na tehničke i prirodne nauke.
- **Obrazovanje odraslih:** Implementirati programe za dodatno obrazovanje i kvalifikaciju odraslih, posebno žena iz starijih generacija.
- **Podrška osnovnom obrazovanju:** Povećati kvalitet i pristup osnovnom obrazovanju kako bi se smanjio udeo stanovništva sa samo osnovnim obrazovanjem.
- **Povezivanje obrazovanja i lokalne privrede:** Razviti obrazovne programe koji odgovaraju potrebama lokalne industrije, sa fokusom na tehnička i zanatska zanimanja.
- **Promocija doživotnog učenja:** Uvesti kontinuirane programe obrazovanja i profesionalne obuke za sve starosne grupe.

Ova analiza ukazuje na ključne izazove i prilike za unapređenje obrazovne strukture Priboja, pružajući osnovu za donošenje ciljanih javnih politika i razvoj ljudskog kapitala.

VI Analiza obrazovne strukture stanovništva opštine Raška

Analiza obrazovne strukture stanovništva opštine Raška predstavlja osnovu za razumevanje nivoa ljudskog kapitala i njegovog uticaja na lokalni razvoj. Ova analiza obuhvata pregled obrazovnih kategorija stanovništva, rodnih razlika u obrazovanju i udeo višeg i visokog obrazovanja. Rezultati ove analize omogućavaju identifikaciju obrazovnih izazova i smerova za unapređenje javnih politika.

Tabela 1: Obrazovna struktura stanovništva Raške i udeli obrazovnih kategorija

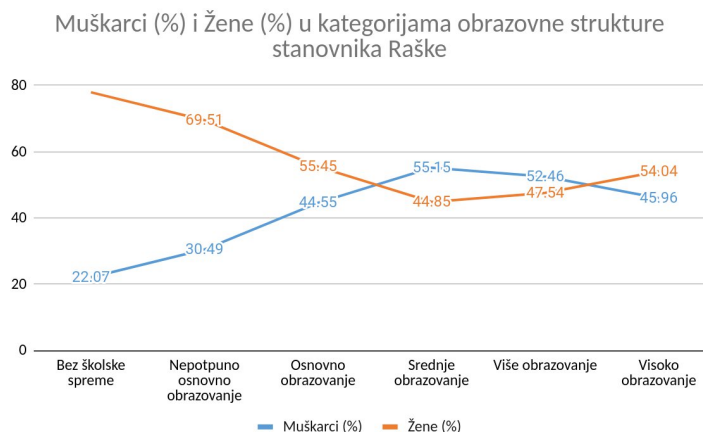
Obrazovna kategorija	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom broju (%)
Ukupno	18.528	100,00
Bez školske spreme	299	1,61
Nepotpuno osnovno obrazovanje	1.427	7,71
Osnovno obrazovanje	2.848	15,37
Srednje obrazovanje	10.595	57,20
Više obrazovanje	953	5,14
Visoko obrazovanje	2.361	12,74

Komentari na tabelu 1

- **Dominacija srednjeg obrazovanja:** Srednje obrazovanje čini 57,20% ukupnog stanovništva, što je dominantna obrazovna kategorija u opštini.
- **Relativno nizak nivo visokog obrazovanja:** Stanovnici sa visokom školom i fakultetom čine samo 12,74%, što ukazuje na prostor za dalji razvoj visokog obrazovanja.
- **Značajan udeo osnovnog obrazovanja:** Gotovo 15,37% populacije ima završeno osnovno obrazovanje, što može ograničiti zapošljavanje i mogućnosti za dalji profesionalni razvoj.
- **Problem niskog obrazovanja:** Stanovnici bez školske spreme (1,61%) i sa nepotpunim osnovnim obrazovanjem (7,71%) ukazuju na izazove u obrazovnom sistemu i potrebu za dodatnim programima obrazovanja.

Tabela 2: Udeo muškaraca i žena u okviru svake obrazovne kategorije

Obrazovna kategorija	Ukupno	Muškarci (%)	Žene (%)
Bez školske spreme	299	22,07	77,93
Nepotpuno osnovno obrazovanje	1.427	30,49	69,51
Osnovno obrazovanje	2.848	44,55	55,45
Srednje obrazovanje	10.595	55,15	44,85
Više obrazovanje	953	52,46	47,54
Visoko obrazovanje	2.361	45,96	54,04

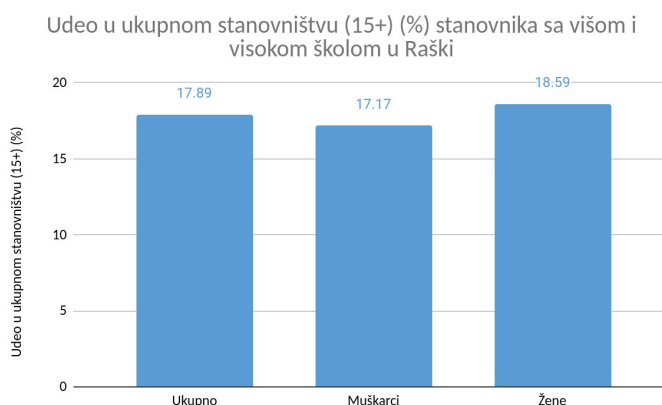

Komentari na tabelu 2

- **Rodne razlike u nižim obrazovnim kategorijama:** Žene su dominantne u kategorijama bez školske spreme (77,93%) i nepotpunog osnovnog obrazovanja (69,51%), što ukazuje na generacijske izazove u obrazovanju žena.
- **Veći udeo muškaraca u srednjem obrazovanju:** Muškarci prednjače u srednjem obrazovanju sa 55,15%, što može biti povezano sa tehničkim i zanatskim zanimanjima.
- **Blaga dominacija žena u visokom obrazovanju:** U visokom obrazovanju žene čine 54,04%, što ukazuje na pozitivne obrazovne trendove među mlađim generacijama.

Tabela 3: Udeo stanovnika sa višim i visokim obrazovanjem u populaciji starijoj od 15 godina

Obrazovna kategorija	Ukupno	Muškarci	Žene
Više i visoko obrazovanje	3.314	1.585	1.729
Ukupan broj stanovnika (15+)	18.528	9.228	9.300
Udeo u ukupnom stanovništvu (15+) (%)	17,89	17,17	18,59

Komentari na tabelu 3

- **Udeo visokoobrazovanih:** Stanovništvo sa višim i visokim obrazovanjem čini 17,89% populacije starije od 15 godina, što je relativno nizak nivo u poređenju sa nacionalnim prosekom.
- **Blaga dominacija žena:** Žene čine 18,59% visokoobrazovanih u ukupnom broju žena, dok muškarci čine 17,17%, što ukazuje na povećani pristup obrazovanju za žene.

Zaključci

- **Srednje obrazovanje kao osnovni nivo:** Srednje obrazovanje dominira obrazovnom strukturom opštine Raška, što je dobar temelj za radnu snagu, ali ukazuje na potrebu za daljim razvojem visokog obrazovanja.
- **Izazovi u nižim obrazovnim kategorijama:** Gotovo 9,32% populacije ima nepotpuno osnovno obrazovanje ili nema školsku spremu, što ukazuje na potrebu za dodatnim obrazovnim programima.
- **Rodne razlike:** Žene su dominantne u nižim obrazovnim kategorijama, ali blago prednjače u visokom obrazovanju, što ukazuje na pozitivne promene među mlađim generacijama.

Preporuke za unapređenje javnih politika

- **Unapređenje visokog obrazovanja:** Uvesti programe stipendiranja i promocije visokog obrazovanja, uz fokus na tehničke i prirodne nauke.
- **Obrazovanje odraslih:** Implementirati programe za dodatno obrazovanje i kvalifikaciju odraslih, posebno žena iz starijih generacija.
- **Podrška osnovnom obrazovanju:** Povećati kvalitet i dostupnost osnovnog obrazovanja kako bi se smanjio udeo stanovništva sa niskim obrazovanjem.
- **Povezivanje obrazovanja i lokalne privrede:** Razviti obrazovne programe usklađene sa potrebama lokalnog tržišta rada, uz fokus na zanatska i tehnička zanimanja.
- **Promocija doživotnog učenja:** Uvesti kontinuirane programe obrazovanja i profesionalne obuke za sve starosne grupe.

Ova analiza pruža osnovu za unapređenje obrazovne strukture opštine Raška kroz ciljane mere koje će doprineti lokalnom razvoju i većem socio-ekonomskom potencijalu zajednice.

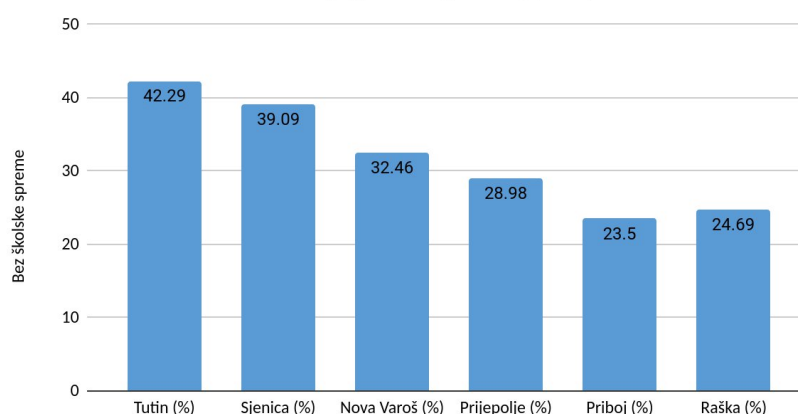
VII Komparativna analiza obrazovne strukture stanovništva opština Tutin, Sjenica, Nova Varoš, Prijepolje, Priboj i Raška

Obrazovna struktura stanovništva ključan je pokazatelj socio-ekonomskog potencijala lokalnih zajednica. Analizom opština Tutin, Sjenica, Nova Varoš, Prijepolje, Priboj i Raška identifikuju se zajednički trendovi, regionalne specifičnosti i izazovi. Fokus je na ukupnom obrazovnom nivou, rodnim razlikama i udelu visokoobrazovanih stanovnika, uz preporuke za unapređenje obrazovnih i razvojnih politika.

Tabela 1: Obrazovna struktura stanovništva (ukupno)

Obrazovna kategorija	Tutin (%)	Sjenica (%)	Nova Varoš (%)	Varoš Prijepolje (%)	Priboj (%)	Raška (%)
Bez školske spreme	2,28	2,42	1,31	1,19	0,91	1,61
Nepotpuno osnovno obrazovanje	5,74	7,87	8,83	6,06	4,89	7,71
Osnovno obrazovanje	34,27	28,80	22,32	21,73	17,70	15,37
Srednje obrazovanje	46,05	47,37	52,83	56,61	61,33	57,20
Više obrazovanje	1,89	2,92	5,32	4,64	4,92	5,14
Visoko obrazovanje	8,46	10,33	9,30	9,41	10,04	12,74

Udeo stanovnika koji nemaju završenu ni srednju školu (%) u delu stanovništva starijeg od 15 godina, po opštinama

Komentari na tabelu 1

- **Niski nivoi bez školske spreme:** Sve opštine beleže nizak udeo stanovništva bez školske spreme, sa najmanjim udelom u Priboju (0,91%).
- **Razlike u osnovnom obrazovanju:** Tutin beleži najveći udeo stanovništva sa osnovnim obrazovanjem (34,27%), dok Raška ima najmanji (15,37%).
- **Dominacija srednjeg obrazovanja:** Srednje obrazovanje je dominantna kategorija u svim opštinama, sa najvišim udelom u Priboju (61,33%) i najnižim u Tutinu (46,05%).
- **Visoko obrazovanje:** Najveći udeo visokoobrazovanih stanovnika beleži Raška (12,74%), dok je udeo najniži u Tutinu (8,46%).

Tabela 2: Rodne razlike u obrazovnoj strukturi

Obrazovna	Muškarci (%)	Žene (%)
-----------	--------------	----------

kategorija		
Bez školske spreme	22–30 (Tutin, Priboj)	70–80 (Sjenica, Raška)
Nepotpuno osnovno	16–30	70–84
Osnovno obrazovanje	41–46	54–59
Srednje obrazovanje	52–60	40–48
Više obrazovanje	47–61	39–53
Visoko obrazovanje	44–53	47–56

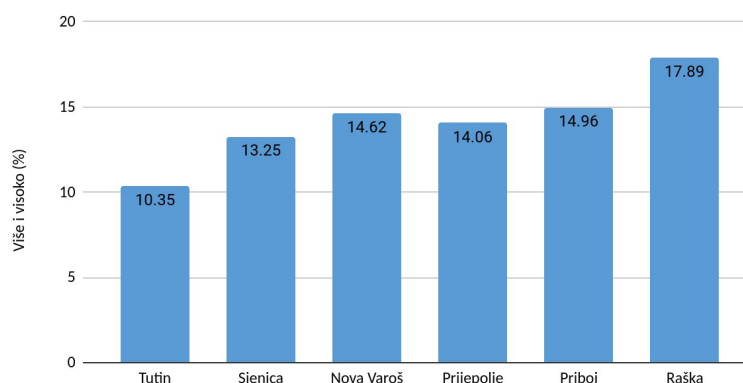
Komentari na tabelu 2

- **Rodne razlike u nižem obrazovanju:** Žene dominiraju u kategorijama bez školske spreme i nepotpunog osnovnog obrazovanja, što ukazuje na prepreke u obrazovanju starijih generacija žena.
- **Muška dominacija u srednjem obrazovanju:** U svim opštinama muškarci su dominantni u kategoriji srednjeg obrazovanja, što odražava veze sa tehničkim i zanatskim zanimanjima.
- **Veći udeo žena u visokom obrazovanju:** Žene prednjače u visokom obrazovanju u većini opština, što ukazuje na pozitivne trendove među mlađim generacijama.

Tabela 3: Udeo stanovnika sa višim i visokim obrazovanjem

Opština	Više i visoko (%)	Muškarci (%)	Žene (%)
Tutin	10,35	10,93	9,71
Sjenica	13,25	13,88	12,60
Nova Varoš	14,62	13,71	15,55
Prijepolje	14,06	13,34	14,76
Priboj	14,96	14,72	15,19
Raška	17,89	17,17	18,59

Udeo stanovnika koji su završili više i visoko obrazovanje (%) u delu stanovništva starijeg od 15 godina

Komentari na tabelu 3

- **Najveći udeo visokoobrazovanih:** Raška beleži najveći udeo stanovnika sa višim i visokim obrazovanjem (17,89%), dok Tutin ima najmanji (10,35%).

- **Blaga prednost žena:** U svim opštinama žene imaju blagu prednost u višem i visokom obrazovanju, što ukazuje na bolje obrazovne mogućnosti za mlađe generacije žena.

Zaključci

- **Razlike u obrazovnoj strukturi:** Tutin i Sjenica beleže viši udeo stanovništva sa osnovnim obrazovanjem, dok Priboj, Nova Varoš i Raška imaju bolje razvijenu obrazovnu strukturu sa većim udelom visokoobrazovanih stanovnika.
- **Rodne razlike:** Žene su dominantne u nižim obrazovnim kategorijama, dok blago prednjače u visokom obrazovanju, što ukazuje na pozitivan razvoj kod mlađih generacija.
- **Potencijal srednjeg obrazovanja:** Srednje obrazovanje dominira u svim opštinama, ali postoje razlike u prelasku na više i visoko obrazovanje.

Preporuke za unapređenje javnih politika

- **Podrška visokom obrazovanju:** Uvesti programe stipendiranja za mlade iz opština sa nižim nivoom visoko obrazovanih, poput Tutina i Sjenice.
- **Obrazovanje odraslih:** Implementirati programe dodatnog obrazovanja za odrasle, posebno za žene u nižim obrazovnim kategorijama.
- **Razvoj tehničkog obrazovanja:** U opštinama sa jakim bazom srednjeg obrazovanja (Priboj, Nova Varoš), razviti stručne i tehničke programe povezane sa lokalnim privrednim potrebama.
- **Promocija doživotnog učenja:** Uvesti programe kontinuiranog obrazovanja i obuke kako bi se povećale kvalifikacije radne snage.
- **Regionalna saradnja:** Razviti zajedničke obrazovne inicijative između opština kako bi se delili resursi i iskustva.

Ova analiza pruža osnovu za ciljano unapređenje obrazovne strukture ovih opština i donošenje javnih politika usmerenih ka održivom razvoju i društvenom napretku.